

Oostvaartbos wandeling

zondag 12 november 2023

IVN-wandeling vol verrassingen

Verrassing 1 op zondag 12 november is de primeur die we beleven: we zijn de eerste groep die van een excursie van de pas afgestudeerde IVN - natuurgids Linda Wanders mag genieten. En genieten doen we zeker. Linda vindt het zó leuk om over natuur en speciaal over het Oostvaartbos te vertellen dat ze alle 10 deelnemers moeiteloos meeneemt in haar enthousiasme.

De tweede IV gids, Ans van den Broek, boeit ons met de geschiedenis van het gebied. Ze vertelt over de Romeinen die kort voor de jaartelling in ons gebied komen. Over de boeren die omstreeks het jaar 1000 het gebied geschikt gaan maken voor landbouw. Het zijn deze boeren die ontdekken dat gedroogd veen (turf) geschikt is voor verwarming. Zowel voor eigen gebruik als voor verkoop in de steden. De Graven van Holland die over het gebied heersen laten deze boeren vergunningen kopen (Copes) om stukken land van vastgestelde afmetingen te ontginnen. Je ziet dat nu nog terug in het evenwijdige akker- en slotenpatroon in het Groene Hart. Naar dit copestelsel is o.a. de plaats euwkoop genoemd.

Linda blijkt een veelzijdige gids. Ze belicht bermenplanten, vogels, bomen, paddenstoelen en stikstofminnende soorten als korstmossen, brandnetel, en bramen. Onderweg wijst ze op duizendblad, smeerwortel, jakobskruid, berenklauw en rode klaver die nog bloeien. Ook staan we stil bij de oeverzwaluwwand, een betonnen wand met gaten. Daarachter zand dat oeverzwaluwen tot wel een meter diepte uitgraven.

Op het water zien we tussen meerkoeten en wilde eenden een kuifeendje. En in het Oostvaartbos heeft een groene specht gebroed, vertelt Linda. Langs de weg staan oer-Hollandse bomen als elzen, wilgen, eiken, berken en hazelaars. Verrassing 2: Nooit geweten dat de voorouders van deze hazelaars de plaats Hazerswoude (Hazelaarswoude) zijn naam hebben gegeven. Leuk weetje, Ans! De hardste inlandse houtsoort leveren de eiken. Dat is zelfs zó hard dat het nu – na 1000 jaar – nog tevoorschijn komt uit het water dat het geconserveerd heeft. Ter illustratie verbaast Linda ons met zo'n oeroud stuk eikenhout: een uit de sloot gebaggerde 'stobbe'. Ze vertelt over gallen op eiken- en populierenblad en laat de ronde bolletjes zien waarin een insect een eitje legt en de larf zich een uitweg knaagt. Je ziet aan het gaatje in de gal dat de larf eruit is.

Dan zijn paddenstoelen aan de beurt. Dat zijn eigenlijk de bovengrondse vruchten van de schimmels in de bodem. Deze schimmels vormen een enorm onderaards netwerk. Er zijn paddenstoelen die bomen helpen leven, terwijl die bomen ervoor zorgen dat ook de paddenstoelen kunnen leven. Dat heet symbiose, samenleven in tweerichtingsverkeer. Er zijn ook paddenstoelen met éénrichtingsverkeer, de opruimers, of wel saprophyten. Ook daarvan zien we een voorbeeld: de zwavelkopzwam die bezig is een dode boomstronk te verteren (zie foto). Paddenstoelennamen te weten komen is lastig, vertelt Linda, maar de app Identify op je telefoon kan je geweldig goed helpen. Zo zijn er ook app's voor planten, bomen, insecten, enz. Kwestie van foto maken en de app laat weten wat en met hoeveel procent zekerheid, de naam is.

Nu zijn we terug bij het startpunt, de molen. Het is koud geworden door opkomende mist maar verrassing 3 maakt dat goed: de warme koffie in het knusse huiskamertje van de molen. Rondleider Erik is de 4e verrassing. Hij vertelt over de molen, eerst over de buitenkant, daarna over het binnenwerk. We zijn te gast in een zogenaamde Poldermolen, ook wel Achtkanter of Grondzeiler genoemd. Erik wijst de 'baard' aan, een soort mooi versierde naamplaat bovenin de molen, met het jaartal van de bouw erop. Hoe mooier de baard, hoe rijker de molenaar. Dan zijn er de krimpuren, de waterwachtkamer, de vang en de reden waarom molens tegen de klok indraaien. Nog veel meer

bijzonderheden krijgen we te horen. Daarom raad ik aan de winter-, lente- en zomerversie van deze interessante excursie bij te wonen. Dat is meer dan de moeite waard dankzij de IVN-gidsen Linda en Ansl!

De foto's zijn van IVN'er Hans Vrolijk